

Ekosofias Nyhetsbrev

MARS 2015 - TJUGOTREDJE ÅRGÅNGEN

FN VARNAR FÖR VATTENBRIST: "STORA OMRÅDEN KAN BLI OBEBOELIGA"

Världen står inför en vattenkris som kan bli förödande för varma och torra länder, varnar FN i en ny rapport. Görs inget kan stora områden bli obeboeliga. Redan om femton år beräknas "det globala vattenunderskottet" ligga på runt 40 procent. I rapporten nämns särskilt delar av Kina, Indien, USA och Mellanöstern, som har förlitat sig på en ohållbar användning av grundvattnet för att möta sitt behov av vatten. Om inte detta upphör kan dessa områden bli obeboeliga, varnar vattenexperten Richard Connor, huvudförfattare av rapporten.

HÄLFTEN AV ENSKILDA AVLOPPEN I SKÅNE EJ GODKÄNDA

Tio procent av avloppen i Skåne är enskilda, dvs inte anslutna till kommunala reningsverk. Endast hälften av dem är godkända enligt miljöbalkens krav.

Siffrorna presenteras i Länsstyrelsen Skånes lägesrapport av arbetet med de skånska miljömålen. På fredag hålls miljömålskonferensen för 2015.

– De enskilda avloppen är ett miljöproblem vi måste ta på allvar. De tio procenten med enskilda avlopp släpper ut nästan lika mycket övergödande ämnen som de 90 procenten med kommunal avloppsrening, säger Ann Nilsson, vattenhandläggare på Länsstyrelsen Skåne.

INGEN GLOBAL ÖKNING AV KOLDIOXIDUTSLÄPPEN 2014 - TROTS ATT EKONOMIN VÄXTE

Mängden koldioxidutsläpp från världens energianvändning stod still mellan 2013 och 2014, rapporterar Internationella Energirådet (IEA). Detta är första gången, sedan IEA för 40 år sedan började samla information om koldioxidutsläpp, som de ser att utsläppen står still eller minskar utan att det beror på ekonomiska problem.

Även under det tidiga 80-talet, 1992 och 2009 stod koldioxidutsläppen still eller minskade. Men då hängde det samman med amerikansk lågkonjunktur, Sovjetunionens fall respektive finanskrisen, skriver BBC. Men under 2014 ökade den globala ekonomin med 3 procent.

- Detta är en väldigt välkommen och betydelsefull överraskning, säger IEA:s chefsekonom Fatih Birol och fortsätter. Det skapar ett efterlängtat momentum till förhandlare som förbereder sig för att skapa ett globalt klimatavtal i Paris i december: för första gången frikopplas växthusgasutsläpp från ekonomisk tillväxt.

Anledningen till utvecklingen under 2014 är att Kina satsat mer på förnybar energi och mindre på kol samt att OECD-länderna satsat på förnybart och energieffektiviseringar, skriver IEA. Kinas koldioxidutsläpp minskade med två procent förra året.

"VI KAN INTE ROPA HALLELUJA ÄN"

Så kommenterar Thomas Sterner, professor i miljöekonomi vid Göteborgs universitet, den nya utsläppsstatistiken som fått stort genomslag i pressen.

– Det är ont om goda nyheter, så man får ta vara på och njuta lite av dem som ändå kommer, säger han till Miljöaktuellt.

Han framhåller att det finns en fara i att övertolka eller misstolka utsläppsstatistiken från IEA och nämner tre saker som gör att det ännu är för tidigt att "ropa halleluja".

För det första, berättar Tomas Sterner, har utsläppen planat ut bara ett år, vilket betyder att stocken av koldioxid i atmosfären inte längre växer exponentiellt utan i stället linjärt.

– Om det skulle stanna på den här nivån skulle det fortfarande vara en jättekatastrof med minst tre fyra graders temperaturhöjning. Vi behöver minska utsläppen med två tre procent per år för att stocken ska stabiliseras.

För det andra har oljepriset spelat en viktig roll eftersom detta inträffade i fjol.

– Oljepriserna var rekordhöga, åtminstone fram till september. Sen har de fallit ordentligt. Det vore rätt osannolikt om det upprepas i år. Så det bör också begränsa vår optimism.

En tredje punkt som Thomas Sterner tar upp är att en hel del av de minskade koldioxidutsläppen beror på att man på vissa håll, bland annat i USA, gått över från kol till gas.

– Då får vi kraftigt ökande utsläpp av metan, som är väldigt kraftfull växthusgas. Förmodligen har vi en starkt motverkande kraft där, men det finns inga data på det såvitt jag vet.

FOLKSAM OROAS AV DÅLIG KOMMUNAL KLIMATBEREDSKAP

Sveriges kommuner är dåligt rustade för klimatförändringar och det bristande skyddet är ett problem för försäkringsbranschen. Det menar Folksam som genomfört en enkät hos alla Sveriges kommuner om vilken beredskap de har för exempelvis översvämningar. Rapporten visar att endast tre procent har vidtagit vad Folksam klassar som tillräckliga åtgärder och bristerna är mest akuta för dagvattensystem. På Dagens Nyheters debattsida skriver Folksams vd Jens Henriksson och miljöchef Karin Stenmar att anslaget till klimatsäkringsåtgärder måste höjas redan i vårbudgeten.

De menar att kommunernas bristande beredskap kommer att tvinga försäkringsbolagen att ta ut högre priser eftersom riskerna för stora kostsamma skador ökar. Ökade skador på grund av exempelvis kraftig nederbörd syns redan i skadestatistiken, menar Folksam.

"I princip ger alla kommuner uttryck för att de saknar såväl underlag för att värdera risker som praktiska verktyg för att genomföra åtgärder. Det är uppenbart att klimatanpassningsarbete fördröjs av oklarheterna kring ansvaret för såväl planering som finansiering", skriver de.

SVERIGE BEHÖVER ANPASSA SIG TILL ETT FÖRÄNDRAT KLIMAT

Sveriges arbete med klimatanpassning är något som behöver samordnas bättre och bedrivs mer långsiktigt. Det fastställer SMHI i en ny rapport.

Sverige står inför en klimatförändring som vi kommer att behöva anpassa oss till. Bland annat kan översvämningar, skred och värmeböljor bli allt vanligare i framtiden. SMHI har arbetat på uppdrag åt regeringen med att ta fram underlag för hur Sverige ska kunna klimatanpassas och hur detta ska samordnas och drivas. Rapporten Underlag till kontrollstation 2015 för anpassning till ett förändrat klimat, visar på ett stort behov av fortsatt klimatanpassningsarbete. Bland annat behövs fortsatt forskning och mer kunskap, liksom tydliggörande vilken instans som ska göra vad och klargörande av strategier och mål. Även finansieringsfrågorna är en viktig del i rapporten tillsammans med det internationella arbetet. Det som sker utanför Sveriges gränser kan även påverka vad som händer här.

Sverige behöver stärka sitt samarbete mellan kommuner, myndigheter, länsstyrelser och övriga aktörer och stärka klimatanpassningsarbetet inom de enskilda områdena. Dock återstår frågan om vem som ska betala för de kostnader som uppkommer, enligt Rolf Brennerfelt, generaldirektör för SMHI, i en intervju för Miljöaktuellt.

LÄNSSTYRELSE VILL STOPPA SJÖNÄRA BEBYGGELSE

Ingen ny sammanhållen bebyggelse, placerad lägre än 2,7 meter över havet, bör planeras runt Mälaren. Den gemensamma rekommendationen ger Länsstyrelserna i Mälardalen regionen för hur ny bebyggelse bör placeras, till följd av ökade översvämningensrisiker.

Redan idag är översvämningensrisiken för sjönära bebyggelse runt Mälaren stor, men i takt med ett varmare klimat kan den komma att öka ytterligare.

– Det är viktigt att vi har ett långt tidsperspektiv och inte förvärrar situationen genom att tillåta ny bebyggelse i lågt liggande områden, säger Karin von Sydow, klimatanpassningssamordnare på Länsstyrelsen i Stockholm.

SÅ MYCKET TJÄNAR SAMHÄLLET PÅ MILJÖLAGSTIFTNING

Varje krona som satsas på miljölagstiftning ger 3 kronor tillbaka till samhället genom ekonomiska, miljömässiga eller hälsomässiga fördelar. Det är en av de viktigaste slutsatserna i en ny utvärdering från det brittiska ministeriet för miljö, livsmedel och landsbygdsfrågor, Defra, där myndigheten granskat 428 miljöregleringar i EU och i Storbritannien.

Defra har räknat ut förhållandet mellan miljölagstiftningens kostnader och nyttor under åren 2011 och 2012. Mellan 2011 och 2012 ökade värdet av nyttorna något i förhållande till kostnaderna, från ratio 2,9 till ratio 3,0. Detta anses bero på en allmän modernisering av regelverken. Defra menar dock att nyttorna med stor sannolikhet är undervärderade och att skillnaderna mellan nyttorna och kostnaderna därmed är ännu större.

MiljöRapporten

HÅLLBARA STÄDER BEHÖVER TRÄD

Träd förbättrar lokalklimatet och utgör en del av städernas infrastruktur. Att ta till vara träd och deras ekosystemtjänster är en strategi för att bygga framtidens hållbara städer. Det skriver SLU-forskarna Cecil Konijnendijk van den Bosch, Tim Delshammar och Johan Östberg i en debattartikel i Sydsvenskan. "I New York har man använt i-Tree för att beräkna värdet av trädens ekosystemtjänster. Där visar sig ett träd bidra till besparingar motsvarande 1 100 kronor varje år. För en stad av Malmös storlek blir detta 66 miljoner kronor per år. För New Yorks del har beräkningen lett till nyplantering av en miljon nya träd. Frågan är hur utvecklingen ser ut för våra svenska städer, där förtätning hittills tillåts gå före träd och grönytor", skriver forskarna.

SVENSKARNA VILL SE POLITISKA KRAFTTAG FÖR KLIMATET

Svenska folket blir allt mer engagerade i klimatfrågan, men upplever att svenska politiker inte gör tillräckligt. Hela 8 av 10 svenskar vill att politiker och beslutsfattare ska göra mer för att begränsa klimatförändringarna. En klar majoritet vill också producera sin egen energi och mer än hälften skulle kunna tänka sig ett konsumtionsfritt år. 9 av 10 svenskar vill också att politikerna satsar på hållbara städer. Det avslöjar 2015 års Earth Hour Klimatbarometer som lanserats av WWF.

– Resultatet visar att politiker och svenska folket går i takt. Människor vill se en förändring. Våra beslutsfattare måste fatta modiga och tydliga beslut under detta viktiga klimatår, säger Håkan Wirtén, generalsekreterare på

Världsnaturfonden WWF.

Enligt WWF:s undersökning, som är utförd av Cint med över 1 000 intervjuade i samband med Earth Hour, tror nio av tio av alla svenskar att klimatförändringarna vi ser idag är, eller troligtvis är orsakade av mänsklig aktivitet. Och fler än var tredje, 37 procent, har känt klimatångest.

Ungefär var tredje, 35 procent, uppger att deras oro för klimatet har ökat jämfört med för fem år sedan. Bland det som oroar mest finns fler stormar och extremväder, 41 procent, stigande havsytta, 27 procent, och smältande glaciärer, 25 procent.

THE GUARDIAN DRIVER KLIMATKAMPANJ

Den brittiska tidningen the Guardian driver en klimatkampanj som kallas "keep it in the ground" och får stort stöd.

Keep it in the ground är en stödkampanj till divestmentrörelsen, som uppmanar investerare att flytta alla sina investeringar i fossila bränslen. Tidningen har även tidigare uppmärksammat divestmentrörelsen och skrivit en rad artiklar om hur olika universitet planerar att avyttra fossila investeringar och om hur FN gett sitt stöd till avyttringsrörelsen.

Nu har tidningen fått över 60 000 signaturer under ett dygn, för sitt upprop där tidningen uppmanade två av världens största välgörenhetsfonder, the Bill and Melinda Gates Foundation och the Wellcome Trust, som investerar i hälsosektorn, att avyttra sitt innehav av fossila tillgångar. Även Storbritanniens statssekreterare för energi och klimat, Edward Davey, har ställt sig bakom the Guardians kampanj och sagt att försäkringsbolag och pensionsfonder borde överväga riskabla kolinvesteringar och därefter avyttra även investeringar i olja och gas.

HÄR ÄR SVERIGES KLIMATSTAD 2015

Göteborg har utsetts till Sveriges klimatstad i konkurrens med Eskilstuna och Västerås och har tagit emot priset vid en ceremoni i Stockholms stadshus.

Världsnaturfonden arrangerade stadsutmaningen Earth Hour City Challenge och juryn imponerades av Göteborgs klimatmål både på kort och lång sikt.

– Nu kan vi vara riktigt stolta över vårt klimatarbete i staden och hur vi har tagit oss an utmaningen, säger Anneli Hulthén (S), kommunstyrelsens ordförande i Göteborg.

DANMARK ÖVERTYGDE EU OM ATT STOPPA FARLIGA FTALATER

Danmark har länge inom EU drivit frågan att få fyra ftalater (DEHP, DBP, BBP och DIBP) förbjuda även i importerade varor då de misstänks vara hormonstörande. Miljöminister Kirsten Brosbøl har därför satt press på EU:s kemikaliemyndighet ECHA, vilket nu verkar ge effekt då kemikaliemyndigheten med Danmarks hjälp ska göra den slutliga bedömningen av hur långtgående restriktioner som behövs.

De fyra ftalaterna återfinns bland annat i vissa typer av sandaler, plastgolv och duschdraperier.

EU-kommissionen har tidigare avvisat det danska förslaget. Bedömningen ska vara klar i början av 2016.

DÖM MILJÖBOVARNA FÖR EKOMORD!

Den brittiska advokaten Polly Higgins har blivit något av en förgrundsgestalt i vissa delar av miljörörelsen. Hon är aktivist som driver frågan att ekomord, förstörelse i stor skala av ekosystem, borde vara ett brott mot folkrätten, likt folkmord, som kan lagföras i den internationella brottsmålsdomstolen i Haag. I veckan är hon på besök i Sverige och träffar bland annat miljöminister Åsa Romson. Enligt Higgins är hennes förslag om hur ekomord kan bli internationell lag fullt genomförbar, och skulle förstärka miljöskyddet i världen avsevärt.

FRANSK LAG STADGAR SOLCELLER ELLER VÄXTER PÅ TAKEN

Frankrike har infört en ny lag som innebär att alla nya affärsbyggnader måste ha solceller eller växter på taken. Den nya lagen gäller till exempel restauranger, kontor, teatrar och affärer. Tanken med gröna tak är att växtligheten ska få byggnaderna att hålla sig svala under varma perioder genom att fungera som en avledare för solljuset, samt som extra isolering vintertid.

Ny Teknik

ELBILAR TILL BRITTISKA MINISTRAR

Brittiska ministrar ska föregå med gott exempel och kunna färdas avgasfritt. Som del i en stor miljöbilssatsning ska över 100 laddbara fordon köpas in till regeringens bilflotta. De flesta av bilarna ska användas för att transportera vanlig statlig personal och utrustning. Men fyra av dem viks för The Government Car Service, som håller i bilparken för Storbritanniens ministrar, framgår av ett pressmeddelande från transportdepartementet i London.

Vilka modeller det är frågan om är oklart, men Nissan Leaf nämns som exempel. Nissan är ju japanskt, men elbilen Leaf byggs även i Storbritannien.

Brittiska ministrar brukar föredra lyxigare varianter av inhemska märken. Problemet är att exempelvis Jaguar ännu inte har några renodlade elbilar i sin modellflora.

"Satsningen på eldrift för statliga fordon är rätt för både miljön och skattebetalarna, eftersom driftkostnaderna är mycket lägre och utsläppen är nära noll", förklarar vice finansminister Danny Alexander (Liberaldemokraterna).

GöteborgsPosten

SVERIGE FÖRDUBBLAR SOLCELLSKAPACITETEN – FÖR FJÄRDE ÅRET I RAD

Solceller fortsätter att öka i Sverige. 2014 installerade vi 36,2 MW, vilket är nästan dubbelt så mycket som 2013 års 19,1 MW. Många vill investera i solceller för miljön, ekonomin och känslan av självförsörjning. Sveriges solcellsmarknad har tidigare mest bestått av fristående solcellssystem som inte är uppkopplade mot elnätet. På senare år har de nätuppkopplade solcellssystemen ökat.

- Sveriges installerade effekt är fortfarande mycket låg i jämförelse med de länder som ligger främst. Italien får i dag cirka tio procent av sin totala elproduktion från solen medan Sverige bara får 0,06 procent. Vi ökar alltså från en mycket låg nivå, säger Johan Lindahl på Uppsala universitet som har tagit fram den svenska statistiken på uppdrag av Energimyndigheten.
- Allmänheten har överlag en väldigt positiv inställning till solceller och det som är unikt med tekniken är att det hypotetiskt finns flera miljoner potentiella investerare, som kan ha helt olika anledningar att installera solceller. Vissa gör det för ekonomisk skull, andra för miljön eller för känslan av att vara självförsörjande, säger Johan Lindahl. Nytt för 2015 är skattereduktionen som trädde i kraft i början av året. Det innebär att privatpersoner som levererar el till nätet kan få 60 öre extra per kWh från staten, utöver ersättningen från elhandlaren. Skattereduktion söker man hos Skatteverket.

Att solceller ökar i Sverige gör att vi följer den globala trenden med växande solcellsmarknad, som främst drivs av Kina och Japan.

LUFTSKEPP FÖR TUNGA SPECIALTRANSPORTER

Med stöd från Energimyndigheten och Trafikverket ska nystartade svenska bolaget Oceansky testa tunga transporter med luftskepp. Första flygningen planeras till slutet av året.

Luftskeppen hade sin storhetstid fram till Hindenburgkatastrofen 1937. Sedan dess har det gjorts många försök att återuppliva dessa luftens jättar. Nu hoppas ett svenskt nystartat företag kunna ta en modern variant av luftskepp till Sverige.

Oceansky, som bolaget heter, har gjort en förstudie på hur luftskepp skulle kunna användas i Sverige för komplicerade transporter av till exempel vindkraftverk. Nu ska företaget demonstrera och testa hur ett luftskepp skulle kunna användas i Sverige. Planen är att demonstrationen ska genomföras sent i år eller i början av nästa år. Framför allt lyfter man fram möjligheterna att frakta stora saker som i dag kräver speciellt tillstånd att fraktas på vanliga vägar och saker som ska till ställen där det inte finns vägar. Men tekniken har sina begränsningar och är fortfarande oprövad och därför relativt dyr.

- Vi kommer inte att kunna konkurrera med transporter där det redan i dag finns tåg eller flyg som alternativ, säger Carl-Oscar Lawaczek, en av Oceanskys grundare.

Men han menar att det finns intressanta användningsområden. Ett som lyfts fram är möjligheten att transportera delar till vindkraftverk som ofta står otillgängligt i områden där det inte finns vägar.

- Tänk vilken miljöbesparing att slippa bygga de vägarna för transporten, säger Carl-Oscar Lawaczek.

Han tror också att det kommer att finnas ett intresse för luftskeppen inom byggindustrin som skulle kunna bygga större prefabricerade delar till hus än idag.

idg.se

Grundläggande miljöutbildning - den 23 april 2015

Från hot till möjligheter med trovärdigt miljöarbete en halv dag om hållbarhet; grundläggande miljöfakta, miljöarbete och företagande. Seminariet ger grundläggande miljökunskap samtidigt som det skapar ökad medvetenhet om miljöarbetet och dess möjligheter.

Se vår hemsida för närmare detaljer – www.ekosofia.se

IPCC:s femte klimatrapport - risker och möjligheter för företag?

Ekosofia arrangerar seminarier och föreläsningar med anledning av IPCC:s senaste klimatrapporter. Vi redovisar de viktigaste slutsatserna, liksom hur det påverkar näringsliv och företagande.

Se vår hemsida för närmare detaljer – www.ekosofia.se

Om du uppskattar vårt Nyhetsbrev, dela det gärna på

Ekosofias nyhetsbrev utkommer med 11 nr/år. Ansvarig utgivare är Bill Romanus.
För att prenumerera klicka på länken i huvudet.
För mer information om nyhetsbrevet kontakta Bill Romanus; romanus@ekosofia.se, eller 031 - 708 66 51.

För information om Ekosofia AB och våra tjänster kontakta Magnus Ruberg; magnus.ruberg@ekosofia.se eller 031 - 708 66 52.

Kort om Ekosofia AB

Ekosofia AB är ett kunskapsföretag som verkar för hållbar utveckling.

Detta gör vi genom att erbjuda våra kunder att med hjälp av ett ökat miljömedvetande – ekosofi – nå såväl social och ekonomisk som ekologisk framgång. Planerat och trovärdigt miljöarbete är vår metod. Kommunikation – att åstadkomma dialog – är vårt främsta verktyg.

Vi arbetar som konsulter, projektledare och kvalificerade rådgivare.

Ekosofia AB grundades 1993 av Bill Romanus och Magnus Ruberg

För ytterligare information – www.ekosofia.se

Ekosofia AB - Anders Carlssons gata 7, 417 55 Göteborg - Tel 031 - 708 45 50